

WYZNACZANIE I ZAKRES STATUTU PERSONALNEGO OSÓB FIZYCZNYCH I PRAWNYCH, CZYNNOŚCI PRAWNYCH, PRZEDSTAWICIELSTWA ORAZ PRZEDAWNIEŃ

PRAWO PRYWATNE MIĘDZYNARODOWE - GRUPA 4 SSP

lukasz.gozdziaszek@uwr.edu.pl
www.gozdziaszek.pl
www.facebook.com/gozdziaszek
BLOG: www.prawo-internetu.pl

dr Łukasz Goździaszek

AKTY PRAWNE

- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1792): art. 2, 3, 11-27
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.): art. 1117
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.Urz. UE L 351 z 20.12.2012, s. 1): art. 62-63
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz. Urz. UE L 177 z 4.7.2008 r., s. 6): art. 12, 13, 19

KAZUS 1

W 1990 r. Jan i Agnieszka emigrowali na stałe z Polski do USA. Po kilku latach pobytu tam urodziła im się córka Kasia, która ma obecnie podwójne obywatelstwo - jako urodzona w USA nabyła obywatelstwo amerykańskie, a po rodzicach uzyskała obywatelstwo polskie.

W 2013 r. Kasia mając lat 15 „kupiła” w polskim internetowym sklepie, prowadzonym przez Piotra, kilkanaście gier komputerowych za łączną kwotę 10 tys. zł.

Rodzice Kasi wniesli w jej imieniu do sądu polskiego pozew przeciwko Piotrowi domagając się zwrotu pieniędzy. W 2014 r. Kasia przyjechała (po raz pierwszy w życiu) do Polski w celu uczestniczenia w rozprawie sądowej jako powódka.

Jakie jest prawo właściwe do oceny zdolności do czynności prawych Kasi? Dlaczego? Jakie podstawy prawne?

KAZUS 2

Wiktor jest Ukraińcem i Kanadyjczykiem (podwójne obywatelstwo). Jego rodzice przyjechali wiele lat temu do Kanady i po kilku latach pobytu tam urodził im się syn. W USA Wiktor mieszka od urodzenia.

W 2012 r. Wiktor mając lat 10 lat kupił w Internecie od Piotra (mieszkającego w Polsce) trzy postacie (awatary) w grze komputerowej za łączną kwotę 10 tys. \$.

Rodzice Wiktora wniesli w jego imieniu do sądu polskiego pozew przeciwko Piotrowi domagając się zwrotu pieniędzy.

Jakie jest prawo właściwe do oceny zdolności do czynności prawych Wiktora? Dlaczego? Jakie podstawy prawne?

KAZUS 3

Polska spółka produkująca okna, chcąc przeciwdziałać wzrostowi sprzedaży w Polsce tańszych okien produkowanych przez chińską spółkę, zamówiła reklamę telewizyjną, w której wskazywała, że okna produkowane przez chińską spółkę są niebezpieczne. Polska spółka powołała się na zmyślone przez siebie ekspertyzy. Po emisji reklamy przez polską telewizję (mającą siedzibę w Polsce), chińska spółka zażądała sprostowania nieprawdziwych informacji.

Prawo jakiego państwa rozstrzyga o prawie do sprostowania w kontekście naruszenia dóbr osobistych? Dlaczego? Jakie podstawy prawne?

KAZUS 4

Sąd polski musi rozstrzygnąć jakiemu prawu podlegają kompetencje i zasady działania oraz powoływanie i odwoływanie członków organów szwajcarskiej spółki. Spółka ta została utworzona wiele lat temu we Francji. Rzeczywista siedziba spółki znajduje się jednak obecnie w pozaunijnym państwie X, którego prawo przewiduje właściwość prawa państwa, na podstawie którego osoba prawna została utworzona.

Jakiemu prawu będą podlegać kompetencje i zasady działania oraz powoływanie i odwoływanie członków organów spółki? Dlaczego? Jakie podstawy prawne?

KAZUS 5

Sąd polski musi rozstrzygnąć jakiemu prawu podlegają kompetencje i zasady działania oraz powoływanie i odwoływanie członków organów szwajcarskiej spółki. Spółka ta została utworzona wiele lat temu we Francji. Rzeczywista siedziba spółki znajduje się jednak obecnie w pozaunijnym państwie X, którego prawo przewiduje właściwość prawa państwa, na podstawie którego osoba prawna została utworzona.

Jakiemu prawu będą podlegać kompetencje i zasady działania oraz powoływanie i odwoływanie członków organów spółki? Dlaczego? Jakie podstawy prawne?

KAZUS 6

Bracia bliźniacy Fernando A. i Jorge A. są obywatelami Argentyny. Jednak posiadają korzenie polskie i niemieckie – ich babka od strony ojca była Polką, natomiast dziadek od strony matki był obywatelem Niemiec. W 2002 r. bracia udali się na studia informatyczne na uniwersytecie technicznym w Monachium. Po studiach planowali powrót do kraju, lecz otrzymali ciekawe propozycje pracy – Fernando w średniej wielkości firmie informatycznej w Berlinie, natomiast Jorge w jednym z międzynarodowych koncernów informatycznych, miejscem zaś świadczenia przez niego pracy miał być Wrocław. Wspólną pasją braci był windsurfing, dlatego często udawali się nad Morze Bałtyckie. W maju 2011 r. bracia z uwagi na ich wspólne hobby postanowili zakupić dom nad morzem w jednej z nadmorskich miejscowości w województwie zachodniopomorskim. Po wyszukaniu atrakcyjnej oferty domu w Rewalu i dopełnieniu wszystkich formalności (w tym uzyskaniu zgody na zakup wydanej przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych), w dniu 15 lipca 2011 r. stawili się wraz ze sprzedającym Janem N. przed notariuszem Adamem K. w Szczecinie w celu zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości.

Prawem właściwym dla zdolności do czynności prawnych osoby fizycznej według argentyńskich norm kolizyjnych jest prawo miejsca zamieszkania osoby fizycznej.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż, jakie prawo będzie właściwe dla zdolności do czynności prawnych:

1. Fernando A.

2. Jorge A.

3. Czy mamy w niniejszym kazusie do czynienia z odesłaniem, jeśli tak to z jakim?

KAZUS 7

W dniu 15 czerwca 2011 r. do Sądu Okręgowego we Wrocławiu wpłynął pozew spółki zarejestrowanej według prawa chińskiego 贸易进口-出口 (HANDEL IMPORT - EXPORT) z siedzibą na Tajwanie przeciwko polskiej spółce Inter - Import sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. Polska spółka nabyła od kontrahenta z Tajwanu dwa kontenery sprzętu sportowego (piłek, rakietek, ochraniaczy, strojów sportowych), jednak nie uregulowała całej należności za zamówiony towar. Strony w umowie wyłączyły wyraźnie zastosowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów sporządzonej w dniu 11 kwietnia 1980 r. w Wiedniu, jednakże poza tym strony nie dokonały wyboru prawa właściwego i zgodnie z normami kolizyjnymi obowiązującymi w siedzibie sądu prawem właściwym dla powyższej umowy jest prawo obowiązujące w miejscu zwykłego pobytu podmiotu sprzedającego, czyli prawo obowiązujące na Tajwanie.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

- 1. Czy sąd ma obowiązek zastosowania prawa obowiązującego na Tajwanie, jeśli tak, to w jaki sposób będzie je stosował?**
- 2. W jaki sposób sąd może ustalić treść prawa obowiązującego na Tajwanie?**
- 3. Jak powinien postąpić sąd, jeżeli nie będzie mógł ustalić treści prawa obowiązującego na Tajwanie lub gdy ustalenie nie będzie mogło nastąpić w rozsądnym terminie?**

KAZUS 8

Obywatel Polski Jan Nowak w dniu 5 maja 2011 r. udał się do pracy na Wyspy Brytyjskie. Początkowo pracował w Brighton, ale ostatecznie przeniósł się do Briningham, gdzie znalazł zatrudnienie jako kelner. W Briningham zakład pracy Jana Nowaka znajdował się praktycznie w samym centrum miasta, lecz wynajem mieszkania w centrum był drogi, dlatego też Jan Nowak wynajął kwaterę pod Briningham. Wiązało się to ze znacznymi uciążliwościami związanymi z dojazdem. Wraz z trójką innych obywateli polskich wynajmujących mieszkania nieopodal doszedł do wniosku, że dobrze by było dojeżdżać do pracy samochodem. W tym też celu udał się do komisji i zakupił samochód znanej niemieckiej marki, który jednak był w kiepskim stanie technicznym, co wynikało z tego, iż został wyprodukowany w roku 1981. Samochód był zarejestrowany w Wielkiej Brytanii i po zakupie Jan Nowak przerejestrował pojazd na siebie. Znajomi składali się Nowakowi na paliwo i tak codziennie rano jeździli z nim do pracy w centrum i z powrotem. W weekend 18-19 czerwca 2011 r. Jan Nowak wraz z przyjaciółmi wybrał się na zawody żużlowe do Cardiff, w których mieli uczestniczyć reprezentanci Polski. W drodze powrotnej z zawodów, włączając się do ruchu na autostradzie M50, Jan Nowak nie dostosował prędkości do panujących warunków na drodze, wskutek czego wpadł w poślizg i zderzył się z nadjeżdżającym pojazdem typu bus. W efekcie zderzenia kierowca busa, Jan Nowak i jeden z podróżujących z nim pasażerów doznali średnich obrażeń ciała i zostali poddani hospitalizacji. Pozostali pasażerowie odnieśli jedynie lekkie obrażenia i po zaopatrzeniu ambulatoryjnym mogli opuścić szpital. W wyniku wypadku poważnym zniszczeniom uległy oba pojazdy oraz maszyny znacznej wartości przewożone w busie. W momencie wypadku Jan Nowak miał we krwi 0,7‰ alkoholu (maksymalna dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi w Wielkiej Brytanii wynosi 0,8‰), przy czym zauważalna była tendencja spadkowa poziomu alkoholu we krwi. Jak ustalili biegli, bezpośrednią przyczyną wypadku było niezachowanie szczególnej ostrożności na mokrej nawierzchni i przekroczenie prędkości w tym miejscu (wjazd na autostradę) o 20 km/h (dopuszczalna prędkość 70 km/h). Zaraz po wyjściu ze szpitala Jan Nowak został przesłuchany na policji, zostały mu przedstawione zarzuty i został za kaucją zwolniony do domu. Pięć dni później Jan Nowak wsiadł w samolot i wrócił do swojego rodzinnego miasta Wrocławia. Firma, do której należał bus, oraz ubezpieczalnia zamierzają pozwać Jana Nowaka przed sądem w Polsce o naprawienie szkody powstałej wskutek wypadku.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

1. Prawo właściwe dla pozaumownego zobowiązania Jana Nowaka z tytułu odpowiedzialności za spowodowaną szkodę?

2. Czy sąd polski zastosuje brytyjskie przepisy o charakterze publicznoprawnym wykazujące związek z powyższym stosunkiem prawnym, jeśli tak, to pod jakimi warunkami i w jaki sposób?

KAZUS 9

Igor mieszkający na Ukrainie i Gerard mieszkający w Niemczech zawarli w Polsce umowę, na mocy której Gerard kupił od Igora określone produkty rolnicze. Produkty te zostały od razu wydane Gerardowi, który zapłacił za nie 70% ceny, resztę zaś miał zapłacić w ciągu 2 tygodni. Umowa wchodziła w zakres działalności gospodarczej prowadzonej zarówno przez Gerarda, jak i Igora. Gerard po 2 tygodniach odmówił zapłaty brakującej kwoty. Igor wniósł do sądu niemieckiego pozew o zapłatę w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (europejskim postępowaniu nakazowym).

1. Oceń, czy sprawa będzie mogła być rozpoznana przez sąd niemiecki w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu zapłaty.

2. Czy gdyby Igor wniósł sprawę do sądu polskiego, to czy ten sąd miałby jurysdykcję krajową w sprawie? Wskaż ewentualną podstawę prawną?

KAZUS 10

Krzysztof mieszka we Wrocławiu, gdzie prowadzi działalność gospodarczą polegającą na produkcji drewnianych mebli na zamówienie. Na potrzeby prowadzonej działalności chciał zakupić maszynę do obróbki drewna. W tym celu skontaktował się z niemiecką spółką Holz GmbH z siedzibą w Monachium, zajmującą się sprzedażą specjalistycznych maszyn do obróbki drewna. Uzgodnień dokonano drogą telefoniczną, po czym spółka Holz GmbH przesłała Krzysztofowi pocztą umowę do podpisu. Umowa była już podpisana przez organ spółki Holz GmbH, po podpisaniu zaś umowy przez siebie Krzysztof miał ją odesłać do spółki Holz GmbH. Umowa zajmowała jedną stronę kartki papieru, w jej treści był zapis, że integralną częścią umowy są Ogólne Warunki Umowy. Na tej stronie kartki były miejsca na podpisy stron. Na drugiej stronie kartki były Ogólne Warunki Umowy, gdzie wskazano między innymi, że spory pomiędzy stronami rozpoznawał będzie sąd właściwy dla siedziby sprzedającego (spółki Holz GmbH), a prawem właściwym dla umowy jest prawo niemieckie. Ogólne Warunki Umowy nie były podpisywane przez strony. Krzysztof podpisał umowę i odesłał ją do spółki Holz GmbH. Odbiór towaru miał nastąpić w siedzibie spółki Holz GmbH, a zapłata ceny miała nastąpić przelewem w ciągu tygodnia od odbioru towaru. Krzysztof wysłał do siedziby niemieckiej spółki swój samochód transportowy, na który została załadowana maszyna, następnie przewieziona przez samochód transportowy Krzysztofa do Wrocławia. We Wrocławiu okazało się, że maszyna nie działa prawidłowo z powodu wad technicznych. Spółka Holz GmbH odmówiła jednak jakichkolwiek napraw, wymiany towaru na nowy lub obniżenia ceny. Krzysztof wniósł do Sądu Okręgowego we Wrocławiu pozew przeciwko spółce Holz GmbH.

- 1. Czy w sprawie dokonano wyboru prawa?**
- 2. Czy strony skutecznie zawarły umowę jurysdykcyjną?**
- 3. Czy gdyby nie było umowy jurysdykcyjnej, sąd polski miałby jurysdykcję w tej sprawie?**

KAZUS 11

Siedemnastoletnia Jelena jest obywatelką jednego z krajów afrykańskich. Na jednym z bazarów we Wrocławiu prowadzi stoisko handlowe, gdzie sprzedaje egzotyczne owoce. Owoce te Jelena zamawia w niemieckiej hurtowni, która dowozi jej co tydzień towar. Piotr prowadzi restaurację we Wrocławiu. Jest obywatelem polskim, w Polsce również mieszka. Restaurację prowadzi w ramach działalności gospodarczej. Piotr zawarł z Jeleną dwuletnią umowę, na mocy której miała ona co tydzień dostarczać do jego restauracji we Wrocławiu różne egzotyczne owoce. Po zawarciu umowy Piotr zorientował się, że Jelena ma tylko siedemnaście lat, powziął zatem wątpliwości, czy umowa jest ważna. O swoich wątpliwościach powiadomił Jelenę, która wyjaśniła, że zgodnie z jej prawem ojczystym ma ona pełną zdolność do czynności prawnych.

1. Według jakiego prawa należy ocenić, czy Jelena miała pełną zdolności do czynności prawnych?

2. Czy umowa jest nieważna?

KAZUS 12

Albert jest obywatelem Niemiec, mieszka jednak na stałe we Wrocławiu, gdzie pracuje w polskim oddziale niemieckiego przedsiębiorstwa. Na swój własny użytek kupił w salonie samochodowym we Wrocławiu nowy samochodu. Samochód nie był jednak dostępny „od ręki” w salonie i zaszła konieczność miesięcznego oczekiwania na jego sprowadzenie. Warunki zakupu ustalono tak, że Albert miał wpłacić 70% ceny przed odbiorem samochodu, a 30% ceny miał zapłacić po odbiorze. Albert wpłacił 70% ceny samochodu, a dealer samochodowy uruchomił proces sprowadzania samochodu do salonu. Po miesiącu samochód był w salonie. Albert jednak nie stawił się po jego odbiór, nie wpłacił także 30% ceny samochodu. Dealer samochodowy wniósł do Sądu Okręgowego we Wrocławiu pozew przeciwko Albertowi. W toku sprawy pojawiło się zagadnienie zdolności do czynności prawnych Alberta.

1. Wskaż prawo właściwe do oceny zdolności do czynności prawnych Alberta.

2. Czy sąd polski będzie miał jurysdykcję krajową do rozpoznania sprawy? Wskaż podstawę prawną.

dr Łukasz Goździaszek

Adiunkt w Centrum Badań Problemów
Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji
Elektronicznej na Wydziale Prawa,
Administracji i Ekonomii Uniwersytetu
Wrocławskiego

Adwokat

Specjalizuje się w Prawie Internetu
i Technologii

Autor książek: „Prawo blogosfery”,
„Cywilnoprawne granice swobody
wypowiedzi w Internecie”,
„Internetowy system pozasądowego
rozstrzygania sporów konsumenckich w
Unii Europejskiej. Komentarz”,
„Identyfikacja elektroniczna i usługi
zaufania w odniesieniu do transakcji
elektronicznych na rynku wewnętrznym
Unii Europejskiej. Komentarz”
i „Elektroniczne postępowanie
upominawcze”

